

EVALUATION AND RELATIONSHIP BETWEEN YOUNG HORSES OF SPORTS BREEDS SELECTION TRAITS

Shevchenko M., Tkachova I., Institute of Animal Science NAAS

The results of technical protocols of Ukrainian Inter-Stud tests of the sports breeds young horses during the period from 2008 to 2014 were analyzed in this article. The type, exterior, measurements, movement and jumping qualities, exterior and type × movement quality, exterior and type × jumping qualities, exterior and type × general sports operability were evaluated.

The main disadvantages of selection and breeding work and ways of improving the breeding qualities of young horses of Ukrainian sport breeds were determined. The mandatory testing of sport qualities of young horses was recommended for sports horses breeds operability and competitiveness improving.

Key words: horses, sports breed, testing, jumping quality, movement quality, correlation.

УДК 636.1:591.4/.469

**РОЗМІР ВИМ'Я КОБИЛ НОВООЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ
ВАГОВОЗНОЇ ПОРОДИ ЗА УМОВ РІЗНОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ ЇХ
ДОЇННЯ**

Юсюк Т. А.⁸, Гопка Б. М., к. с.-г. н.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

У статті наведено проміри вим'я кобил новоолександрівської вагОВОЗНОЇ породи двох господарств за умов різної інтенсивності їх доїння. У кобил із частотою доїння кожен день, розміри вим'я за показниками: довжина, ширина, глибина вим'я та обхват біля основи, більше ніж вим'я кобил із частотою доїння три рази на тиждень. При візуальній різниці у розмірах вим'я, вірогідної різниці не встановлено.

Ключові слова: довжина вим'я, ширина вим'я, глибина вим'я, обхват біля основи, кобили, доїння.

За останні 20-25 років доволі помітно зростає інтерес суспільства до виробництва конини, молока кобил, кумису, сироватки жеребних кобил. З давніх давен відомо, що кобиляче молоко за своїм хімічним складом близьке до жіночого і використовувалося для вигодовування немовлят. У наші дні це стало доволі відчутною проблемою: потреба в кобилячому молоці для педіатрії постійно зростає [2]. Крім того молоко цих тварин використовується в косметології, яке крім специфічного - косметичного – має ще й лікувальний ефект, особливо при захворюваннях шкіри [4].

Вим'я кобили відрізняється від цього органа у корови як за анатомічною будовою, так і за фізіологічними особливостями доїння. Молоко у кобили синтезується постійно і лише при досягненні певного внутрішнього тиску у вим'ї його виробництво припиняється. Синтез молока відновлюється після ссання лошати або повного видоювання апаратом. За даними ряду авторів вим'я кобили приблизно у десять разів менше за об'ємом (ємкістю) ніж вим'я корови [6,8]. У кобил критичний тиск 40-50 мм рт. ст. характеризує оптимальну ємкість, до заповнення якої утворення і на-

⁸ Науковий керівник – к. с.-г. н., проф. Б. М. Гопка

копичення молока не порушується. Після наповнення оптимальної ємкості молокоутворення продовжується, але швидкість його знижується і настає реакція мимовільного виділення молока [1]. Сайгін І. А. зазначав, якщо молоко не видаляється з вим'я до моменту, коли тиск досягає максимального рівня, то посилюється зворотне всмоктування його у кров і секреція майже закінчується.

Метою дослідження є аналіз розмірів вим'я кобил новоолександрівської ваговної породи залежно від інтенсивності їх доїння.

Матеріали та методи досліджень. Матеріалом для дослідження були кобили новоолександрівської ваговної породи двох спеціалізованих із виробництва кумису господарств: 13 кобил Дібрівського кінного заводу № 62 Полтавської області, середній вік яких становить 8,5 років, доїння сезонне - з 1 травня і до 1 жовтня кожен день три рази на день; середня молочна продуктивність 1440 кг за 150 днів лактації; 27 кобил СТОВ «ЛАНН» Донецької області, середній вік кобил становить 11 років, інтенсивність використання цілий рік, але доїння три рази на тиждень і два рази на день; середня молочна продуктивність 756 кг за 210 днів лактації.

Проміри вим'я здійснювали за прийнятою методикою, а отримані дані оброблено біометричними методами за М. О. Плохінським, 1963.

Для більш повної характеристики розвитку вим'я кобил новоолександрівської ваговної породи використали дані племінного кумисного комплексу ЗАО ПЗ «Семеновский» Медведівського району республіки Марій-Ел, де середня молочна продуктивність за 210 днів лактації кобил російської ваговної породи сягала 3500 кг, а кобил литовської ваговної породи – 4000 кг молока .

Результати досліджень. Вим'я кобил оцінювалося за такими показниками: довжина, глибина, ширина та обхват його біля основи. Розмір вим'я визначається його довжиною по середній лінії та глибиною молочного пагорба. Всі ці показники обумовлюють об'єм вим'я: велике вим'я має і більшу ємкісну систему [3].

Рядом авторів встановлено, що добова молочна продуктивність кобил сягає від 15 до 20 л. Доведено також пряму залежність між ємкістю вим'я кобил та кратністю доїння. За невеликої ємкості вим'я кобили мають велику енергію молокоутворення. При наповненні ємкості вим'я збільшується, тиск у середині і молокоутворення стає повільним. Цим і обумовлюється необхідність частого доїння [5,1]. Проміри вим'я кобил ваговозних порід ЗАО ПЗ «Семеновский» наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Проміри вим'я кобил ваговозних порід кумисного комплексу ЗАО ПЗ «Семеновский», см (Чиргин Е. Д.)

Проміри вим'я	М	lim
Російська ваговна порода (n=77)		
Довжина	27,65	22,00-34,00
Ширина	20,65	14,00-30,00
Глибина	12,74	6,00-20,00
Обхват	92,96	76,00-119,00
Литовська ваговна порода (n=84)		
Довжина	30,18	22,00-37,00
Ширина	21,91	15,00-30,00
Глибина	14,94	7,00-26,00
Обхват	97,51	76,00-118,00

Молочна продуктивність кобил різних порід коливається в широких межах [7]. Здебільшого у кобил новоолександрівської ваговозної породи вим'я невелике і компактне. Для порівняння наведено проміри вим'я кобил цієї породи, які лактували в різних господарствах із різною інтенсивністю доїння (табл. 2).

Таблиця 2

Параметри вим'я кобил новоолександрівської ваговозної породи різних господарств, М±п

Господарство	Проміри вим'я, см			
	довжина вим'я	ширина вим'я	глибина вим'я	обхват біля основи вим'я
СТОВ «ЛАНН»	23,4±0,94	19,0±0,83	14,7±1,01	64,8±2,62
Дібрівський кінний завод	24,9±1,31	20,8±1,62	17,5±0,65	69,0±3,87

За середніми значеннями проміри вим'я кобил Дібрівського кінного заводу перевищують показники вим'я кобил СТОВ «ЛАНН» і мають менші межі лімітів. Взявши до уваги середній вік кобил СТОВ «ЛАНН», вони повинні бути більш молочними і мати більші проміри. Проміри вим'я дають уявлення про потенційну молочність кобили. Встановлена пряма залежність між молочністю кобил та ємкістю їх вим'я. Враховуючи, що секреція молока впродовж доби проходить рівномірно і кобилу потрібно доїти не пізніше моменту завершення наповнення вим'я, то при малих кількостях доїння йде процес гальмування секреції молока, що певною мірою впливає на розміри вим'я. Виходячи з вищенаведеного, кобил треба доїти за добу не менше 6-10 разів.

Висновок. На підставі проведених досліджень можна зробити висновок про те, що між порівнювальними даними промірів вим'я кобил новоолександрівської ваговозної породи двох господарств з виробництва кумису вірогідної різниці не встановлено.

Бібліографічний список

1. Базанова Н. У. Функции молочной железы у сельскохозяйственных животных / Н. У. Базанова, Х. Д. Дюсембин. – А.-А., 1973. – 265 с.
2. Барминцев Ю. Н. Мясо и молочное коневодство / Ю. Н. Барминцев. – М., 1963. – 222 с.
3. Дуйсембаев К. И. Кумыс / К. И. Дуйсембаев, З. Сеитов, А. Хасенов, В. Черепанова. – А.-А.: «Кайнар», 1968. – 173 с.
4. Лаврик А. Г. Перспективное направление – молочное коневодство / А. Г. Лаврик // Эффективное тваринництво. – 2008. – № 7. – С. 24 – 25.
5. Онегов А. В., Чиргин Е. Д. Применение различных вариантов отбора в молочном коневодстве / А. В. Онегов, Е. Д. Чиргин // Коневодство и конный спорт. – 2013. – № 5. – С. 25 – 26.
6. Сайгин И. А. О путях развития кумысного производства / И. А. Сайгин // Коневодство. – 1953. – № 1. – С. 44 – 45.
7. Чиргин Е. Д. Форма и промеры вымени кобыл / Е. Д. Чиргин // Коневодство и конный спорт. – 2013. – № 2. – С. 19 – 22.
8. Чиргин Е. Д. Изменение емкости вымени литовских тяжеловозных кобыл с возрастом / Е. Д. Чиргин // Национальная ассоциация ученых (НАУ). – 2015. – № 2 (7). – С. 130 – 131.

РАЗМЕР ВЫМЕНИ КОБЫЛ НОВОАЛЕКСАНДРОВСКОЙ ТЯЖЕЛОВОЗНОЙ ПОРОДЫ В УСЛОВИЯХ РАЗЛИЧНОЙ ИНТЕНСИВНОСТИ ИХ ДОЕНИЯ

Юсюк Т. А, Гопка Б. М., НУБиП Украины

В статье приведены промеры вымени кобыл новоалександровской тяжеловозной породы двух хозяйств в условиях разной интенсивности их доения. У кобыл с частотой доения каждый день, размеры вымени по показателям: длина, ширина, глубина вымени и обхват возле основания больше, чем вымя кобыл с частотой доения три раза в неделю. При визуальном отличии в размерах вымени вероятной разницы не установлено.

Ключевые слова: длина вымени, ширина вымени, глубина вымени, обхват возле основания, кобылы, доение.

UDDER SIZE OF NOVOALEKSANDROVSKAYA DRAFT HORSE MARES UNDER DIFFERENT INTENSITY OF THEIR MILKING

Yusyuk T., Gopka B., National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

The article highlights the udder size measures of Novoaleksandrovskaya draft horse mares by different intensity of their milking at two farms. Mares milked every a day were characterized a higher indicators of udder length, width, depth and girth than the mares milked three times a week. Udder sizes of mares was not visually differ.

Key words: length of the udder, udder width, udder depth, girth, mares, milking.